

NORGES PELSDYRSLAG

NORWEGIAN FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Til

Statsråd Olaug Bollestad og statssekretær Widar Skogan

Lanbruks- og matdepartementet

Oslo, 16. juni 2020

Bekymringsmelding om Forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr mv.

Vi sender dette brevet fordi vi er kjent med at en ny Forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr ganske snart vil bli sendt på høring. Vi har både i våre dialoger og offentlig vært krystallklare på at det viktige nå er å omsider lande en riktig, rettferdig og endelig forskrift. Det er bedre at det tar noen måneder ekstra, enn at det kommer nye skuffelser, misforståelser eller urimeligheter. Likevel opplever vi nå at forskriften hastes frem, og at det på nytt blir grove, urimelige utslag.

Norges Pelsdyrslag er dypt bekymret for innretningen og innholdet i forskriften. Det gjelder på helt konkrete og avgjørende viktige punkter, som vi utdyper under, og det gjelder på det overordnede og prinsipielle. Vi ber om at politisk ledelse i departementet nå forsikrer seg grundig om at forskriften som skal sendes ut følger Stortingets tydelig vedtatt og uttalte intensjon, og løftene fra Landbruks- og matministeren, før det lanseres noe som vil skape ny usikkerhet, konflikt og omkamp.

Norges Pelsdyrslag har helt siden februar anstrengt seg på alle måter for å ha en konstruktiv og god dialog med Landbruks- og matdepartementet om arbeidet med forskriften. Involveringen vår har likevel blitt begrenset og kontakten har stort sett vært med embetsverket. Vi opplever i liten grad at vi blir hørt eller har blitt hørt på grundig forberedte innspill. Den begrensede informasjonen vi har fått tilbake tyder altså på at resultatet kan bli svært uheldig.

Stortinget har krystallklart vedtatt at regjeringen skal lage en forskrift som sikrer en rettferdig og rettsikker prosess for alle som rammes av forbudet mot pelsdyrhold. Stortinget har gått så langt som til å slå fast at forskriften skal utformes som om det dreide seg om et ekspropriasjonsartet inngrep.. Det skal gjøres slutt på den evige usikkerheten for 200 norske familier en gang for alle. Vi vil minne om at dette er mennesker som nå i over tre år har levd i limbo og vært brikker i et vondt politisk spill. De menneskelige og økonomiske kostnadene ved å ikke kunne planlegge for fremtiden er enorme. Bøndene fortjener ikke å bli skuffet igjen.

Norges Pelsdyrslag vil advare mot at Stortingets intensjon ikke blir fulgt eller oppfylt i forskriften embetsverket nå forbereder for utsending. Alt tyder på at usikkerheten og de urimelige utslagene blir stående, om det ikke skjer en betydelig retningsendring nå i innspurten av arbeidet. Vi ber om at politiske ledelse i departementet griper inn og tar ansvar.

Norges Peldyrslag har lagt opp til en åpen diskusjon om alle sider av forskriften. Vi har tilbudt landets fremste ekspertise på økonomi, regnskap og juss og oversendt grundige betraktninger og vurderinger fra dem. Alle signaler vi har fått peker i retning av at forskriften som kommer vil gå stikk i strid med det vi og Stortinget har ønsket:

Besøksadresse:
Økern Torgvei 13
0580 Oslo

Postadresse:
Postboks 175 Økern
0509 Oslo

Telefon: 47 80 72 00

E-post: post@norpels.no

Bankgiro: 8101 06 05164

Organisasjonsnr.
NO 938 752 737 MVA

- Ved ekspropriasjon er det et helt sentralt prinsipp at den som fratras noe har mulighet til å få saken sin behandlet uavhengig i skjønnsretten. Likevel har departementet nå innrømmet at pelsdyrbøndene ikke skal ha noen form for reell klagemulighet i forskriften. Staten skal både fastsette kompensasjonen og være klageinstans. Bukken skal passe havresekken – og på toppen av det hele styre hvordan verdien av havresekken fastsettes. Det er helt uholdbart, og truer rettssikkerheten til bøndene.
- Det vil ikke bli noen helhetlig løsning for de bøndene som faller helt utenfor, selv om noen få kanskje blir tatt inn. Faktum er at Jeløyaerklæringen påførte svært mange bønder store tap. Ingenting tyder på at disse tapene vil bli dekket. Vi legger ved en egen rapport om dem som rammes.
- Departementet har brukt svært mye tid på ordningen for bruksverdi, som tilsynelatende vil ha en innretning som fører til urimelige utslag for en stor andel av bøndene. De mindre rammes verst. Antall dyr på en gitt dato synes fortsatt å være utgangspunktet for beregningen, der vi grundig har utredet, dokumentert og forklart at kapasitet er det rettferdige.
- Med en bruksverdimodell som blir urimelig for mange, er den alternative beregningsmåten helt avgjørende for at forskriften skal sikre full kompensasjon. Denne har departementet rett og slett nektet å snakke med oss om. Ut fra andre diskusjoner er det likevel tydelig at den neppe er gjennomarbeidet på en måte som faktisk vil sikre rettferdig kompensasjon for alle.
- Skattespørsmålet er helt uavklart – og vil neppe heller ikke bli avklart før forskriften er ventet. Bøndene risikerer altså å miste 40 til 50 prosent av kompensasjonen i skatt. Dette reduserer bøndenes mulighet til omstilling.

Generelt er det urovekkende at departementet ikke har ønsket noen reell dialog eller kunnskapsutveksling om de avgjørende viktige og svært kompliserte juridiske og prinsipielle spørsmålene denne saken reiser. Det er vår forståelse at Stortinget også i liten grad har vært involvert, selv for å avklare spørsmål om tolkning av deres vedtak.

Norges Pelsdyrslag har blant annet bedt om noe så åpenbart og konstruktivt som en faglig gjennomgang mellom departementets eksterne juridiske ekspert og NPAs eksterne eksperter. Det ønsket ikke departementet. Det er uforståelig at en slik mulighet for verdifull faglig dialog avvises. Begrunnelsen var at det ikke var tid til denne dialogen. Om det ikke er tid til viktig dialog mellom ekspertene, så er den åpenbare løsningen å gi arbeidet mer tid. Ikke å haste fremover.

Dialogen vi har tilbudt er med det ypperste av ekspertise i Norge. Erik Keiserud er en av Norges fremste eksperter på erstatnings- og ekspropriasjonsrett. Keiserud har også vært leder i Advokatforeningen og gitt ut anerkjente publikasjoner, blant annet kommentarutgave til den helt sentrale oreigningsloven.

Arne Fliflet er tidligere sivilombudsmann og en bredt anerkjent ekspert på Grunnloven. Han har sammen med Johs Andenæs skrevet det juridiske standardverket «Statsforfatningen i Norge». Han har også skrevet kommentarutgaven til Grunnloven.

Endre Skjørestad er en av Norges fremste juridiske eksperter på landbruksnæringen, og da spesielt på saker innenfor skjønns- og ekspropriasjonsrett, samt andre rettsforhold knyttet til fast eiendom.

Det er for oss uforståelig at departementet i praksis avviser det omfattende arbeidet de har lagt ned for å komme med innspill til prosessen, og at det heller ikke er noe ønske om å ha en faglig dialog om saken.

Departementet bygger da sin tolkning på en juridisk forståelse ut ifra et sett kriterier det kan være grunn til å diskutere eller omdefinere. Resultatet ser ut til å bli som fryktet.

Vi har ellers gjort den fremste kompetansen på økonomien i næringen tilgjengelig for departementet. Her har NIBIO i det minste hatt en løpende dialog og faglige diskusjoner om innsatsfaktorene for beregning av bruksverdi. Som nevnt over, så tyder alt på at beregningsmåten det legges opp til vil kunne gi store urimelige utslag for mange bønder.

Vi ber om at det nå sikres at punktene over blir løst og at forskriften gjennomarbeides før den kommer.

Med hilsen

Bertran Trane Skadsem /s.

leder